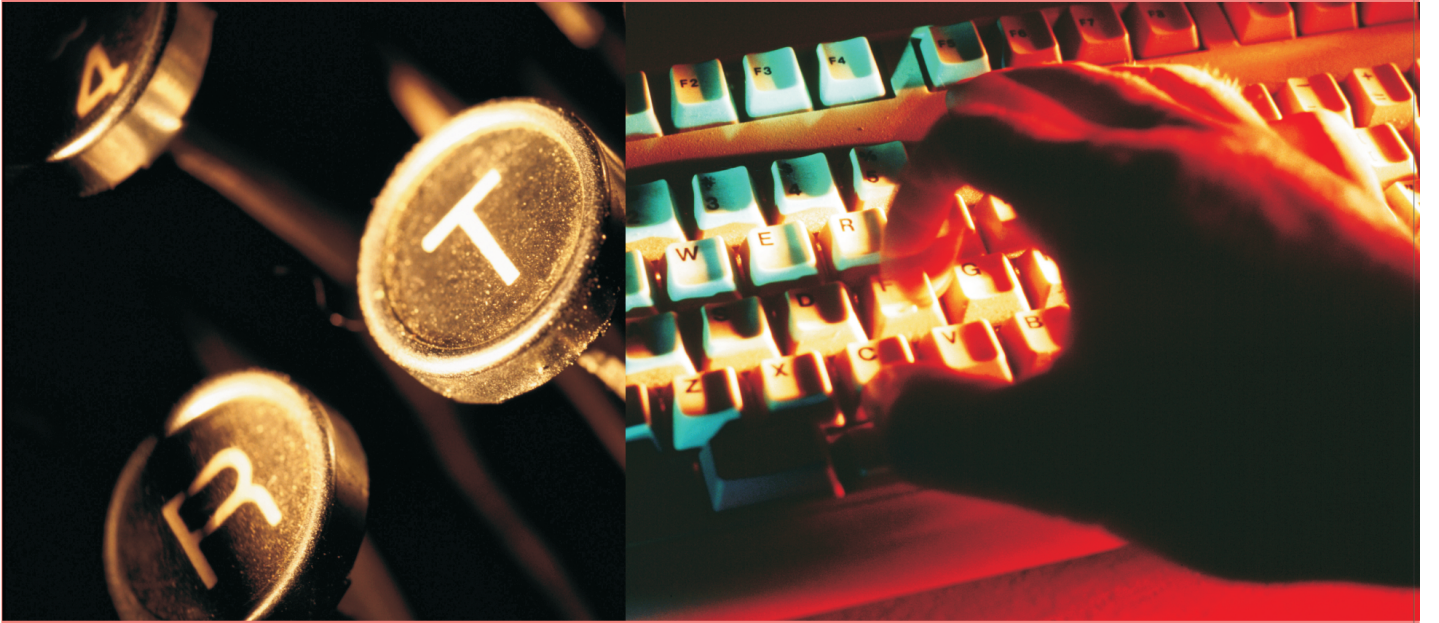

Hüseyin KARA
Abdullah DEMİR

İNTERNET PROGR@MCILIĞI

Yazarlar: Hüseyin KARA, Abdullah DEMİR

İNTERNET PROGRAMCILIĞI

ISBN 978-605-5885-33-5

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2008, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları
Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti'ye aittir.
Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,
kapak tasarımı, mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt
ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Eylül 2008

Dizgi-Grafik Tasarım: Gürsel Avcı
Kapak Tasarımı: Gürsel Avcı
Baskı: Cantekin Matbaası
(Ankara-0312-3843435)

YAYINEVİ

adakale sokak 4/1 yenişehir-ankara
tel: +90 312 4306750-51 (pbx)
belgeç: +90 312 4354460
gsm: 0506 3451936 - 0541 9104545 - 0533 2055230
e-ileti: pegem@pegem.net

DAĞITIM

sağlık sokak 17/a yenişehir-ankara
tel: +90 312 4345408 - +90 312 4345424
belgeç: +90 312 4313738
gsm: 0506 3451937 - 0541 4345424 - 0533 2055231
e-ileti: siparis@pegem.net

YAZIŞMA

p.k.175 06442 yenişehir-ankara

internet: **PEGEM.NET**

Abdullah Demir

1970 yılında Giresun'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Giresun'da tamamladı. Gazi Üniversitesi Endüstriyel sanatlar Eğitim Fakültesi Bilgisayar Öğretmenliği bölümünü bitirdi. Giresun Anadolu Teknik Lise Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesinde Bilgisayar Öğretmeni olarak görev yaptı. KTU Giresun Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümünde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Evli ve üç çocuk sahibi Abdullah Demir Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmaya devam etmektedir.

Hüseyin KARA

1964 yılında Giresunda doğdu. Anadolu Üniversitesinde İktisat Eğitimi tamamladıktan sonra 1987 yılında Bilişim sektöründe çalışmaya başladı. Çeşitli özel sektör kuruluşlarında yazılım projelerinin yapımında ve uygulanmasında görev yaptı. Dünya Bankası desteğiyle MEB'na bağlı liselerde kurulan Bilgisayar laboratuvarlarının bazılarının kurulumunda uygulayıcı ve network sorumlusu olarak çalıştı. Özel Bilgisayar dershanelerinde yönetici ve Halk Eğitimi Merkezlerinde Bilgisayar öğretmeni olarak görev yaptı. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği kapsamında YÖK tarafından başlatılan ODTÜ sertifikasyon programına katıldı. KTÜ Giresun Eğitim Fakültesinde Öğretim Görevlisi olarak çalıştı. Halen Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Öğretim Görevlisi olarak görevine devam etmektedir. Bilgisayar Destekli Öğretim ve Network alanında çalışmalarını sürdüren Hüseyin KARA evli ve iki çocuk babasıdır.

ÖNSÖZ

Günlük yaşamımızdaki değişikliklerin kaynağına baktığımız zaman etkin rollerden birinin teknolojiye ait olduğunu görürüz. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte bilgi ihtiyacı daha da artmakta, elde edilen bilginin tasnif edilerek anlamlı bir duruma getirilmesi ve bu bilgilere erişim önem kazanmaktadır. Bilginin istenilen zaman ve yerde doğru olarak elde edilebilmesi için bilişim sistemlerinden faydalanmak artık kaçınılmazdır..

Dünyada teknolojinin gelişimine paralel olarak eğitim alanındaki çalışma şartları da değişmektedir. Eğitimciler için önemli olan ise bilişim teknolojilerinin getirdiği avantajlardan en iyi şekilde faydalanmak ve bu faydayı başarıya dönüştürmektir. Çünkü eğitim alanındaki en son yenilikler bilişim teknolojileri ile daha kolay izlenmekte ve uygulanabilmektedir.

Günümüzde bilişim sistemlerinin ayrılmaz bir parçası da İnternet teknolojisidir. İnternet, insanların haberleşmelerini, etkileşimlerini, buna bağlı olarak toplumsal yapıyı değiştiren ve tüm dünyayı kapsayan bir bilgisayar ağıdır. İnternette, bireysel düşünce ve karşılıklı etkileşim konularında büyük etkiye sahip olabilen, bire bir fikir alışverişleri vardır.

İnternet Programcılığı adıyla hazırlanan bu kitap İnternet teknolojisinin farklı alanlarda üst düzey kullanımına yönelik program geliştirmek için temel bilgileri içermektedir. Bu içerik Yüksek Öğrenim Kurumu tarafından belirlenen konu başlıkları göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Öncelikle meslek yüksek okullarında ders kitabı olması amaçlanan bu kitabın, İnternet programcılığına ilgi duyan herkese katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Bu kitabın sizinle buluşmasına vesile olan Pegem Akademi Yayıncılık adına öncelikle, Suat Düz, Servet Sarıkaya ve Gürsel Avcı'ya; yayının mutfağında görev yapan Pegem Akademi Yayıncılığın tüm çalışanlarına en içten teşekkürlerimizi sunuyoruz. Ayrıca kitabın yayına hazırlanmasında her türlü katkılarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Bünyamin ÇETİNKAYA'ya da teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Öğrencilerimizi unutmadan onlara da teşekkür etmek isteriz. Özellikle ders konularını işlerken derse katılımlarında ve kitapta yer alan örneklerin işe yararlığının test edilmesinde onlardan çok faydalandık. Ayrıca son teşekkürü de siz okuyuculara etmek istiyoruz. Zira sizlerin bu kitabı değerlendirdikten sonra bizlere geri bildirimde bulunmanız bizim için çok önemli. Bu şekilde hem kitabın tamamlanmasına hem de bizlerin kendimizi geliştirmemize yardım edeceğinize inanıyoruz. Bu nedenle sizlere de sonsuz teşekkürler ederiz.

Hüseyin KARA - Abdullah DEMİR

Eylül 2008

1-İNTERNET TEMEL KAVRAMLARI.....	1
1.1. SERVER(SUNUCU).....	1
1.2. CLİENT(İSTEMCİ).....	1
1.3. TCP (TRANSMİSSİON CONTROL PROTOCOL).....	1
1.4. IP(İNTERNET PROTOCOL).....	1
1.5. DHCP(DYNAMIC HOST CONFIGURATION PROTOCOL).....	1
1.6. İNTERNET.....	1
1.7. WORLD WİDE WEB (WWW.).....	2
1.8. WEB PAGE (WEB SAYFASI).....	2
1.9. WEB BROWSER (WEB TARAYICISI).....	2
1.10. WEB SERVER.....	2
1.11. HTTP: (HYPER TEXT TRANSFER PROTOCOL).....	2
1.12. HTTPS: (HYPERTEXT TRANSFER PROTOCOL SECURE).....	2
1.13. SSL(SECURE SOCKET LAYER).....	2
1.14. HTML: (HYPER TEXT MARKUP LANGUAGE).....	3
1.15. URL: (UNİFORM RESOURCE LOCATOR).....	3
1.16. HYPERLİNK:.....	3
1.17. DNS SERVER (DOMAİN NAME SERVER).....	3
1.18. FTP SERVER (FILE TRANSFER PROTOCOL).....	3
1.19. SMTP (SIMPLE MAİL TRANSFER PROTOKOL).....	3
1.20. POP3 (POST OFFİCE PROTOCOL/3).....	3
1.21. İMAP (İNTERNET MESSAGE ACCESS PROTOCOL).....	3
2 - WEB TASARIMINA GİRİŞ.....	5
2.1. İNTERNET İNFORMATION SERVER (İİS).....	5
2.2. DİZİN GÜVENLİĞİ.....	11
2.3. DEĞİŞİK YÖNTEMLER KULLANARAK WEB DOSYALARINI OLUŞTURMA.....	18
2.4. FTP SERVER KURULUMU VE KULLANIMI.....	18
3 – HTML.....	20
3.1. HTML (HYPER TEXT MARKUP LANGUAGE).....	20
3.2. HTML YAZIM KURALLARI VE KULLANIM BİÇİMİ.....	20
3.3. LİSTELEME ETİKETLERİ.....	23
3.4. METİN DÜZENLEME ETİKETLERİ.....	24
3.5. GÖRÜNÜM DÜZENLEME ETİKETLERİ.....	26
3.6. BAĞLANTI (KÖPRÜ) OLUŞTURMA.....	26
3.7. TABLOLAR.....	28
3.8. FORMLAR.....	29
3.9. ÇERÇEVELER.....	32
3.10. STİL (CSS-CASCADING STYLE SHEETS).....	36
3.10.1. Komut Yapısı.....	36
3.10.2. Stil Kullanım Şekilleri.....	37
3.11. ÇOKLU ORTAM ARAÇLARI.....	39
3.11.1. Resim Ekleme.....	39

3.11.2. Ses Araçları Ekleme	39
3.11.3. Video Ekleme	39
4 - SCRIPT KULLANIMI.....	40
4.1. JAVASCRIPT.....	40
4.1.1. Javascript Yazma Kuralları.....	40
4.2. DEĞİŞKENLER	44
4.2.1. Değişken Tanımlarken Uyulması Gereken Kurallar	44
4.3. OPERATÖRLER.....	45
4.4. PROGRAM AKIŞ DEYİMLERİ.....	46
4.5. DÖNGÜLER.....	47
4.6. FONKSİYONLAR.....	49
4.7. OLAYLAR	49
5 - TASARIM PLANLAMA	52
5.1. WEB SİTESİNİN ÖNEMİ.....	52
5.2. WEB SİTESİ HAZIRLARKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİ?.....	53
5.3. WEB TASARIMININ ÖNEMİ.....	54
5.4. WEB KULLANICILARININ BEKLENTİLERİ	54
5.5. WEB TASARIMINDA HIZ BEKLENTİSİ	54
5.6. RESİMLERİN VE GRAFİKLERİN WEB SAYFASINDA HATALI KULLANIMI	54
5.7. TABLOLARIN İÇ İÇE ÇOK SAYIDA OLMASI	55
5.8. STANDART OLMAYAN YAZI TIPLERİNİN KULLANILMASI	55
5.9. SAYFADAKİ ELEMANLARIN ÇOK OLMASI.....	56
5.10. RESİM, GRAFİK, FİLM, SES, MÜZİK VB. ELEMANLARIN KULLANICILARIN İSTEĞİ DIŞINDA OTOMATİK YÜKLENMESİ	56
5.11. GÖRSEL HTML TASARIM PROGRAMLARININ STANDART OLMAYAN GEREKSİZ HTML KODLARI ÜRETMELERİ.....	56
5.12. WEB TASARIMINDA SADELİK	57
5.13. WEB TASARIMINDA ZİYARETÇİ ALIŞKANLIKLARI.....	57
5.14. WEB TASARIMINDA ZİYARETÇİ İLGİSİNİ DAĞITMAYIN	58
5.15. WEB TASARIMINDA MESAJINIZ KISA VE ÖZ OLMALI	58
5.16. WEB TASARIMINDA TUTARLI GÖRÜNÜM	59
5.17. DOLAŞIM MENÜSÜ (NAVİGASYON)	59
5.18. KULLANILABİLİRLİK	60
5.19. HEDEF KİTLENİZ	60
5.20. OKUNABİLİRLİK	60
5.21. TIPOGRAFI.....	61
5.22. SERVİSLERİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ	61
5.23. ÖZELLEŞTİRİLMİŞ HATA MESAJLARI VE SAYFASI	62
5.24. ÇEVİRİMDIŞI SİTELER.....	62
5.25. İÇERİK	62
5.26. KELİME SAYISINI DÜŞÜRÜN	63
5.27. KİM, NE, NE ZAMAN, NEREDE ?.....	63
5.28. MİKROİÇERİK	64
5.29. ARŞİVLEYİN	64

5.30. TERMİNOLOJİ	64
5.31. LİNKLERİNİZ SADE VE AZ OLSUN.....	65
5.32. UYUMLULUK.....	65
5.33. BELİRLİ ÖZELLİKLERİ ŞART KOŞMAK.....	66
5.34. İYİ BİR SİTE PROGRAMDAN BAĞIMSIZDIR	66
5.35. METİN TABANLI TARAYICILAR.....	67
5.36. SONUÇ.....	67
5.37. KAYNAKLAR	68
6 - HTML EDİTÖRLERİ.....	70
6.1. WEB PROGRAMLAMA DİLLERİ.....	70
6.2. WEB TASARIM PROGRAMLARI.....	70
6.2.1. Görsel.....	70
6.2.2. Kod Tabanlı.....	71
6.3. DREAMWEAVER	71
6.3.1. Dreamweaver'ı nereden temin edebilirim.....	71
6.3.2. Dreamweaver ile Neler yapabilir.....	71
6.3.3. Döküman Özelliklerini Ayarlamak.....	73
6.3.4. Araç Çubuğu (Toolbar).....	77
6.3.5. Çalışma Alanı (Code ,Split , Design)	78
6.3.6. Metin Biçimlendirme (Properties).....	78
6.3.7. Çerçevesel	79
6.3.8. Nesne eklemek	82
6.3.9. Tablo.....	85
6.3.10. Resim	88
6.3.11. Link.....	89
6.3.12. Flash.....	91
6.3.13. Video.....	96
6.3.14. Ses.....	96
6.3.15. Kayan Yazı.....	99
6.3.16. CSS.....	101
6.4. DREAMWEAVERDA DİĞER ÖZELLİKLER.....	109
6.4.1. Sayfa Özellikleri	109
6.4.2. Araç Çubukları	110
6.4.3. Properties'i Tanıyalım.....	113
6.4.4. Site Haritası Oluşturma.....	115
6.4.5. Link Verme	116
6.4.6. Resimlerle Çalışma.....	121
6.5. TARGET KAVRAMI.....	129
6.6. FORM.....	134
6.6.1. Form Kavramı	134
6.6.2. Dreamwaver ile form kullanımı	135
6.7. TEXT	139
6.8. LAYER.....	144
6.9. CSS STYLE.....	149
6.10. DREAMWEAVERDA DİĞER AYARLAR.....	151

6.11. KAYNAKLAR	159
7 - DİNAMİK WEB SAYFALARI VE CGI DİLLERİ	160
7.1. STATİK WEB SAYFASI	160
7.2. DİNAMİK WEB SAYFASI	160
7.2.1. <i>Dinamik Web Sayfaları Kullanım Amacı</i>	161
7.3. CGI NEDİR?	161
7.3.1. <i>CGI Programlarıyla Neler Yapılabilir?</i>	162
7.4. HANGİ WEB SUNUCULARINDA CGI ÇALIŞTIRABİLİRİZ?	163
7.5. CGI DİLLERİ	165
7.6. KAYNAKLAR:	167
8 - SUNUCU AYARLARI	168
8.1. KULLANILABİLECEK TEKNOLOJİLER	168
8.2. WEB SUNUCUSU KURULUMU	170
8.3. .NET YAZILIMI KURULUMU	172
8.3.1. <i>.NET Yazılımının Özellikleri ve Avantajları</i>	175
8.3.2. <i>.Net Framework Çalışma Mantığı</i>	177
8.4. NESNE (OBJECT) VE SINIF (CLASS) KAVRAMI	177
8.5. UYGULAMALARIN İŞLEYİŞİ	178
8.6. KAYNAKLAR	179
9 - HTML FORM TAGLARI VE SCRİPTLERİ	180
9.1. FORM NEDİR?	180
9.2. FORMLARIN OLUŞTURULMASI	180
9.3. FORM ELEMANLARI	180
10 - CGI DİLİ KULLANIMI	183
10.1. PROGRAMLAMA DİLİ	183
10.2. VB.NET PROGRAMLAMA DİLİ	183
10.2.1. <i>Değişkenler (Variables)</i>	183
10.2.2. <i>Tam Sayı Veri Tipleri</i>	186
10.2.3. <i>Ondalık Sayı Veri Tipleri</i>	186
10.2.4. <i>String Veri Tipi</i>	186
10.2.5. <i>Char Veri Tipi</i>	186
10.2.6. <i>Date Veri Tipi</i>	187
10.2.7. <i>Boolean Veri Tipi</i>	187
10.3. DEĞİŞKEN TANIMLAMA	187
10.3.1. <i>Değişken İsimlendirmede Dikkat Edilecek Noktalar</i>	188
10.3.2. <i>Değişkenlere Değer Atama</i>	189
10.3.3. <i>Değişken Tip Dönüşümü</i>	190
10.3.4. <i>Dizi (Array) Değişkenler</i>	190
10.3.5. <i>Sabitler (Constants)</i>	191
10.3.6. <i>İşleçler (Operatörler)</i>	191
10.4. KONTROL DEYİMLERİ	192

10.4.1. <i>If..Then Deyimi</i>	192
10.4.2. <i>If..Then..Else Deyimi</i>	193
10.4.3. <i>Else if Deyimi</i>	193
10.4.4. <i>Select Case Deyimi</i>	194
10.5. DÖNGÜ DEYİMLERİ	194
10.5.1. <i>For..Next Deyimi</i>	195
10.5.2. <i>For Each Deyimi</i>	195
10.5.3. <i>While..End While Deyimi</i>	195
10.5.4. <i>Do While..Loop Deyimi</i>	195
10.5.5. <i>Do Until..Loop Deyimi</i>	196
10.6. ALT PROGRAMLAR	196
10.6.1. <i>Alt Programlar (Subroutines)</i>	197
10.6.2. <i>Fonksiyonlar (Functions)</i>	198
11 - VERİTABANI KULLANIMI	199
11.1. VERİTABANINI OLUŞTURMA	199
11.2. VERİTABANINA BAĞLANMA	201
12- WEB SİTESİ VE CGI GÜVENLİĞİ	213
12.1. ASP.NET GÜVENLİK YÖNTEMLERİ	214
12.1.1. <i>Windows Tabanlı Güvenlik Yöntemleri</i>	215
12.1.2. <i>Form Tabanlı Güvenlik</i>	220
12.2. ASP.NET 2.0 ÜYELİK VE ROL YÖNETİMİ.....	223

1-INTERNET TEMEL KAVRAMLARI

AMAÇ

İnternet ortamında karşılaşılan, tasarımda kullanılabilecek terimleri,internet kullanımı ve programcılığı ile ilgili kullanılan temel kavram ve terimleri anlayabilme.

1.1. Server(Sunucu)

İstekte bulunan bilgisayarlara hizmet veren bilgisayarlaradır.

1.2. Client(İstemci)

Hizmet veren bilgisayara bağlanarak ondan hizmet alan bilgisayarlara denir. Web hizmeti veren bir bilgisayara bağlanıp ondan web hizmeti almak. Web Browserlar istemcidir(Client).

1.3. TCP (Transmission Control Protocol)

Ağ ortamında bilgisayarların iletişimini sağlayan protokoldür.

1.4. IP(Internet Protocol)

İnternete bağlanan bilgisayarların birbirleri ile haberleşmelerini sağlayan bir numaradır. IP numarası dört bölümden oluşur. Bu bölümler birbirlerinden nokta ile ayrılır. IP numaraları otuziki bitten oluşur. Her bölüm sekiz bitten oluşur. IP numarası ağ numarası, bilgisayar numarası olmak üzere iki bölümden oluşur.

1.5. DHCP(Dynamic Host Configuration Protocol)

TCP/IP protokolünü yapılandırmak gerekir. Yapılandırma işini iki farklı şekilde yapabilirsiniz. El ile yapılandırma (IP numarasını el ile bilgisayara girilmesi). Otomatik yapılandırma. DHCP TCP/IP nin otomatik olarak yapılandırılmasını sağlayan bir **server**'dir. Ağda kullanılacak IP numaraları bir IP havuzunda toplanır. IP ihtiyaç duyan bilgisayar ağda IP dağıtan bir bilgisayar varmı kontrol eder. Var ise boş olan bir IP numarasını IP dağıtan bilgisayardan kiralar. DHCP serverda IP aralıkları ve devre dışı olan IP numaraları yönetici tarafında belirtilmiştir.

1.6. Internet

Dünya üzerinde bulunan bilgisayarların birbirlerine bağlanması ile oluşturulmuş olan ağa verilen isimdir.